

Ústav Romanistiky FF JU v Českých Budějovicích
Oponentský posudek na bakalářskou práci

Název: **Přechylování názvů povolání v současné španělštině (korpusová analýza)**
Autorka: **Karolína Chvátalová**
Vedoucí: **PhDr. Jana Pešková, Ph.D.**

Vycházejíc z premisy, že ženy začaly pronikat do profesí původně „mužských“, klade si autorka za hlavní cíl prozkoumat „*tyto změny, které proběhly zejména v minulém století*“ (str. 8) a pozorovat „*kdy došlo ke zlomu a kdy se zkoumaná povolání začala přechylovat, zda jsou konkrétní tvary uznávané Real Academia Española a v jakém textu se objevily*“ (ibidem). Pro dosažení tohoto cíle postupuje autorka standardním způsobem, tj. v teoretické části představuje danou problematiku a v praktické části vyhodnocuje korpusová data. Především, že tuto práci považuji za velice zdařilou, podnětnou a výborně zpracovanou; k tomuto zhodnocení mě vedou následující aspekty předložené práce.

1. V první řadě oceňuji pečlivou práci s rozsáhlou sekundární literaturou. Autorka prostudovala celkem 17 gramatik různé doby, počínaje *Gramatikou* Nebrijovou a konče posledním vydáním *Gramatiky* Královské Akademie z roku 2009, k nimž přidala informace z *Diccionario Panhispánico de Dudas* (DPD). Je pozitivní, že autorka využila své stáže na Českém velvyslanectví v Madridu, aby mohla prostudovat zejména elektronicky zpracované materiály z *Biblioteca Nacional de España*, *Biblioteca Digital Hispánica*. Jednotlivé materiály jsou stručně představeny, posáže týkající se dané problematiky jsou citovány; rovněž nechybí ani autorčin stručný komentář či srovnání a zhodnocení zdrojů.
2. Rovněž vysoce hodnotím část praktickou, pro jejíž zpracování si autorka vybrala určitý vzorek substantiv a z jeho výskytů ve třech korpusech (CORDE, CREA, CORPES) vyvozovala závěry. Na jednu stranu lze namítnout, že vybraný vzorek by býval mohl být širší, ovšem na druhou stranu autorka zvolila substantiva zajímavá, protože problémová, a tudíž slibující zajímavé výsledky. Musím konstatovat, že způsob práce s korpusovými daty je nadstandardní: diplomandka se snaží zohlednit různé aspekty, pokládá si dílčí otázky a – toto bych ráda zvláště vyzdvihla – zjištěné skutečnosti prezentuje formálně vynikajícím způsobem (viz vysoce přehledné tabulky).
3. Se zdroji pracuje autorka eticky, dobře odděluje pasáže vlastní a přejaté; pouze na jednom místě může příjemce váhat (viz 2. odstavec kapitoly 1.2: „*Stejně jako společnost...*“ na str. 9 – jedná o úvahu autorčinu či je inspirována Alonsem & Furiem Blascem?). Také na str. 11 v druhém odstavci není ostrá hranice mezi parafrází zdroje (DPD) a vlastním komentářem – srovnáním s češtinou.
4. Rovněž jazyková stránka řadí tuto práci mezi ty kvalitnější; oceňuji stylistickou koherenci textu, sémantickou bohatost. Nemohu však nezmínit občasně nadužívání interpunkce (zřejmě prosvítá zdrojový text), zřídka výskyt zeugmat či atrakcí („*dalším způsobem [...] je pomocí přidáním koncovek...*“ na str. 11; „*jedná se o profesí, která byli tradičně zastávány muži*“ na str. 12), vzniklé patrně přeformulování textu.
5. Formálně a redakčně práce působí příjemně, pouze bych doporučila uvádět významy slov v citátovém použití v uvozovkách, jak se standardně používá ve filologických pracích.

Pro účely obhajoby pokládám několik otázek a připomínek, které se týkají jak teoretické, tak praktické části; očekávám, že v diskuzi u obhajoby jim bude věnována pozornost:

1. Na str. 17 vyhodnocuje autorka informace ohledně slova *abadesa* jako důkaz o „přechylování tohoto substantiva již v 16. století, kdy se odvozovalo od slova *abad*“. Domnívá se autorka, že šlo o „přechylování“ v tom smyslu, že bylo produktivním prostředkem v rámci systému španělského jazyka? Nebo šlo spíše o stav zděděný z latiny? Pokud bychom se přiklonili k verzi druhé, domnívám se, že počátek bychom nekladli až do 16. století.
2. Na str. 19 se počíná oddíl o gramatikách z 18. století. Autorka zde konstatuje, že „z tohoto období nepochází žádná gramatika“, majíc na mysli období mezi lety 1627 – 1771. Zde si dovoluji nesouhlasit, v tomto období se objevilo gramatik hned několik, byť ne takzvané akademických, viz např. *Gramática y pronunciación española y alemana* (Juan Angel de Zumarán, 1634), gramatické spisy od Juana Caramuela y Lobkowitzze či *Arte de la lengua castellana* (Juan Villar, 1651), rozšířená gramatika Ambrosia Salazara (1632/1640) či *Arte de romance castellano* (Fray Benito de San Pedro (1769).
3. Na str. 23 si nad příkladem *rectora* z gramatiky z roku 1839 klade autorka otázku, „zda-li tento výraz měl stejný význam jako dnes“. Domnívám se, že vzhledem k autorčiným znalostem je snadné a i pro pátrajícího studenta záhodno zjistit stav věcí, proto tutéž otázku kladu autorce i já: může z dostupných zdrojů (např. databází RAE) zjistit tehdejší význam daného slova?
4. Na str. 33 mi není jasné, jak spolu souvisí tvrzení v posledním odstavci a následující příklady. V textu se hovoří o tom, že „substantiva, která označují hudební nástroje, se začala používat pro označení osob, jež na tyto nástroje hrají.“ Dále jsou však uvedeny příklady *contrabajista*, *trumpetišta*, atp., což už je derivace, ne deklarovaná metonymie. Může autorka toto objasnit?
5. Diplomandka pracovala s výše uvedenými korpusy. Bylo by možné či vhodné pracovat i s jinými databázemi a pokud ano, co by mohly výsledky odhalit? Mám tím na mysli např. využití informačních/reklamních textů (*azafato/azafata*) či administrativně/právních textů či EURlexu (*juez/jueza*). Také by mohla být obohacující práce s InterCorpem, zejména v případě *hosteska/steward – azafata/azafato*.
6. Jaké bylo přesné zadání při vyhledávání jednotlivých tvarů? Autorka hovoří o „tvaru *la jueza*“ – míní tím spojení se členem, tedy „řetězec“ *la jueza*, nebo jednoduchý tvar, tedy *jueza*? Toto se opakuje u ostatních substantiv a dle mého názoru je to zásadní informace pro příjemce textu, který neví, jak byl dotaz formulován, neboť rozdílnou formulací lze dojít k jiným výsledkům (viz např. *la juez*). Mohla by se k tomu autorka vyjádřit?
7. Často dochází autorka k závěru, že výskyt určitých výsledků je frekventovaný v určitém období (např. 2006-2010), přičemž stejná období se často opakují. Nemůže být takový výsledek dán například nevyváženým poměrem dar v korpusu? Ověřovala tento aspekt autorka při zpracování své práce?

Závěrem konstatuji, že se Karolíně Chvátalové se podařilo vytvořit zajímavý příspěvek, že prokázala základní schopnost koncepční práce spočívající ve vytyčení cíle a metody, jak tohoto cíle dosáhnout. Rovněž se domnívám, že její práce splňuje nároky kladené na tento typ kvalifikačních prací, a proto s radostí konstatuji, že tuto práci **doporučuji k obhajobě** a s uvážením všech jejích kvalit ji předběžně hodnotím známkou **výborně** s tím, že výsledná známka bude stanovena na základě obhajoby.

V Českých Budějovicích dne 8. června 2017.

 Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.